

Σειρά Ποντιακών Λαογραφικών Εμπομπών της Π.Ε.Π.Σ.

Αριθμ. Εμπομπής 88

Μετάδ. Εμπομπής 6-II-1975

.....Σήμα.....

Ακούτε την Λαογραφική Εμπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων "Ποντιακή Ήχώ" που γράφει και επιμελείται ο Στάθης Ευσταθιάδης.

Τό σήμα σβήνει...

Αγαπητοί ακροαταί.

Με τό θυλικό τραγούδι "Τη τρίχα τό γεφύρι" αρχίζει τό πρόγραμμά μας. Ύπενθυμίζουμε μέ λίγα λόγια την κεντρική του ιδέα.

Μόνο μέ μεγάλες θυσίες θεμελιώνονται τά μεγάλα έργα. Μπροστά στό έθνικό καδ κοινωνικό συμφέρον υποχωρεί τό άτομικό συμφέρον. Είναι αξίωμα ζωής, που δικαιώθηκε στά πλαίσια της ελληνικής ιστορίας καί των εθνικών μας παραδόσεων.

Απειράριθμα είναι τά παραδείγματα από την αρχαία ελληνική ιστορία, παραδείγματα ανθρωποθυσιών για την εκπλήρωση εθνικών ή κοινωνικών σκοπών. Ο Αγαμέμνων θυσιάζει την κόρη του "Ιφιγένεια", για να ξεκινήσουν οι Έλληνες για την Τροία. Τά παληκάκια της Σπάρτης θεωρούν ύψηλή τιμή τους να σκοτωθούν για την πατρίδα. Η μοῦσα του Τυρταίου δίνει μέ τρόπο θαυμαστό την προτεραιότητα στό εθνικό συμφέρον.

Στό δημοτικό τραγούδι του Πόντου "Τη τρίχα τό γεφύρι" προβάλλει τό κοινωνικό συμφέρον. Ο πρωτομάστορας, για να στεριώσει τό γεφύρι, θυσιάζει στά θεμέλια του την αγαπημένη του γυναίκα. Αυτή είναι ή προσταγή της μοίρας.

Ο πόντιος πρωτομάστορας στέκει δρθιος στην κρίσιμη ώρα. Πνίγει τά αισθήματά του καί αναλαμβάνει απ' ευθείας τις ευθύνες του, κατατοπίζοντας πλήρως την γυναίκα του, ή οποία θυσιάζεται πρόθυμα, γνωρίζοντας τον σκοπό της θυσίας της. Γι' αυτό ακριβώς οδεύει προς τον θάνατο χαρού-

μενη.

Σεράντα όργεας κατηβαίν και μέ τήν τραγωδίαν

Κι'ός άφησε μωρό παιδί στην κούνια.

Τρίχας γεφύρ ύπήρχε στον Πόντο. Λίγο πιο πέρα από τήν "Ολασα, κοντά στη θέση "Γεσίρ-Όγλή". Τό γεφύρι διακδικουσαν και άλλες περιοχές του Πόντου. Τό ίδιο συμβαίνει και μέ τόν έλλαδικό χώρο. Πάντως, στον Πόντο ή παράδοση γύρω από τόν σχετικό θρύλο διατηρήθηκε ολοζώντανη ως τό τέλος.

....Λύρα τραγούδι....

Συνεζίζουμε τό πρόγραμμά μας μέ σκοπούς και τραγούδια από διάφορες περιοχές του Πόντου.

....Λύρα τραγούδι....

(Τρεϊς σκοποί)

Και τώρα τό τακτικό μας άνένδοτο. Τούτη τή φορά ό λαϊκός θυμοσοφικός τύπος σατιρίζει τόν έαυτό του και φανερώνει ταυτόχρονα πνεύμα έτοιμότητος, προκειμένου νά κατατοπίση άλλο πρόσωπο.

- 'Απάν σό σταυροστράτ' εύρέθεν ό ξένον ό διαβάτες. Ποιον στράταν νά παίρ' κι' έξερειν. Τό ζεβρέν για τό δεξέν στράταν νά παίρ' για νά πάη, όθεν θά έπαίγνεν; 'Εκεί που ένούνιζεν στεναχωρεμένος, έρθενείνας άλλος διαβάτες, που έξερειν καλά και τά στράτας και τά χωρία εκεί σό μέρος, άμην άτός τσαπρός έτον. Νέτσα, ό ξένον έχάρειν άμον τό είδεν άτον και ρητά έρώτεσεν άτον.

- Πολλά παρακαλώ σε. 'Αούτο τήν στράταν θά παίρω για τ' άλλο, για νά πάω σό τάδε χωρίον;

- 'Ο έρίφς μέ τά τσαπρά τ' όμμάτια έπλωσεν μακρέα τό χέρν' άτ' και έδειξεν τόν ξένον. Τέεσε άπ' άκει θά πάς, άκεινο τήν στράταν θά παίρς.

'Ο ξένον τό χέρ' τ' άλλονος κι τρεϊ. Τρεϊ όθεν τρεϊ τό τσαπρόν τ' όμμάτ' τ' έρίφς.

- 'Απ' άκει θά πάς, ξάν λάει ό τσαπρόν και άπλών μακρέα τό χέρν' άτ. 'Ο ξένον τό χέρ' κι τρεϊ. Τ' όμμάτ' τή τσαπροϋ τρεϊ. "Ολεν τά ύστερνώ ό τσαπρόν έγροτζεν άτο.

- "Αξον, πατριώτη, είπεν τόν ξένον. Τό χέρι μ' τέρεν που 'κός δείξεν, τό

χέρι μὲ τὸ τσακρόν τ' ὀμμάτι μ', ἂν θὰ τερῆς, θὰ πᾶς χάσαι.

...Λύρα τραγοῦδι...

Ἐδῶ τελειώνει τὸ παραδοσιακὸ μέρος τῆς ἐμπομπῆς τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωματείων. Συνεχίζομε μὲ νεοποντιακὰ τραγοῦδια.

...Λύρα τραγοῦδι...

(Δύο σκοποὶ)

Ἀνακοίνωση. Ὁ Σύλλογος Φάρος Ποντίων δίδει στὶς 23 Νοεμβρίου ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν II π.μ. στὸν Κινηματογράφον Ὁμόνοια Συν/σμοῦ Ἡλιουπόλεως ποντιακὴν παράστασιν μὲ τὸ ἔργον "Οἱ Ἀετοὶ καὶ τὸ Κάστρον τῆ Ματσούκας" τοῦ Ἰσαὰκ Εὐσταθιάδου. Σκηνοθεσία Ἡρ. Κοκοζίδου. Συμμετέχει ὁ Μιχάλης Κυνηγόπουλος. Ἡ παράσταση τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ ποντιακοῦ Σωματείου "Θεόδωρος Γαβρῆς", ὑπὲρ τοῦ ὁποῦ καὶ θὰ διατεθοῦν αἱ εἰσπράξεις ἀπὸ αὐτήν.

- - - - -

Κοντὰ σας καὶ πάλι τὴν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τὴν ἴδια μέρα καὶ ὥρα:

. Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τὴν λαογραφικὴ ἐμπομπὴ τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωματείων - Ποντιακὴ Ἠχώ - ποῦ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

. τὸ σῆμα σβήνει